

Arbeids- Og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 23/835

Vår ref.: 23/3799
Saksbehandler: Ane-Louise Svele //
Styringsseksjonen

Vår dato: 14.03.2023

Høring - Forslag om en midlertidig hjemmel i integreringsloven for behandling av kompetanseopplysninger som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina

Innledning

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til høringen om forslag til en midlertidig hjemmel i integreringsloven. Høringsbrevet er datert 21. februar 2023. Direktoratet ble innvilget utsatt svarfrist på vårt høringssvar til torsdag 16. mars 2023. Takk for fristutsettelsen.

Generelt synes vi forslaget som fremmes i høringsnotatet, og begrunnelsen for dette, er gjennomarbeidet og godt. Våre innspill knytter seg til behandlingen av personopplysninger og det integreringsfaglige i forslaget, men først har vi en kommentar til departementets spørsmål.

Departementets spørsmål

Departementet ber spesifikt om høringsinstansenes innspill på om det er andre organer enn Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Arbeids- og velferdsetaten, kommuner og fylkeskommuner som kan ha behov for å være omfattet av hjemmelen.

Direktoratet ser i utgangspunktet ingen flere organer som bør være omfattet. Vi legger til grunn at behovet er skissert riktig i første setning punkt 4 i høringsnotatet. Der heter det at det er «kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon som har behov for å bli avhjulpet av ressurser blant personer med midlertidig kollektiv beskyttelse.» Dersom behovet også skulle eksistere hos private aktører som driver innenfor skole, barnehage, helse osv., kan det tenkes at det bør vurderes om det vil være nødvendig å dele opplysninger med disse.

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET // STYRINGSSEKSJONEN

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

Innspill til behandlingen av personopplysninger

Dette er en lovendring som omfatter behandling av personopplysninger og som nærmere bestemt gir et behandlingsgrunnlag for å muliggjøre nye behandlinger av personopplysninger. Generelt sett er det noen aspekter av personvernet som gjerne kunne vært vurdert i tillegg til det som kommer frem av notatet.

Det vil være en fordel om lovgiver vurderer hvilke konsekvenser behandling av personopplysninger med grunnlag i den foreslåtte hjemmelen vil få for personvernet til de registrerte. De registrerte er her snakk om en sårbar gruppe mennesker, som, dersom de ønsker å delta på integreringsprogrammet vil få en plikt til å oppgi opplysningene som etterspørres. Dersom lovgiver uttaler seg om behovet av en vurdering etter personvernforordningen artikkel 35 og selv eventuelt gjennomfører en slik, kan antakeligvis artikkel 35 punkt 10 legges til grunn av de utøvende organene.

I forbindelse med å fremheve hvilke konsekvenser for personvernet forslaget vil kunne få, vil det være nyttig for organene som skal utføre handlingene loven hjemler, dersom forarbeider til loven sier noe om hvordan personvern hensyn og verdier skal veies opp mot andre relevante hensyn og verdier. Dette gir innhold til nødvendighetsvurderingene som hver enkelt behandlingsansvarlig må gjøre før handlingene settes i gang.

Videre kan det vurderes om type personopplysninger som kan behandles etter hjemmelen bør spesifiseres ytterligere. Begrepet «kompetanseopplysninger» kan romme mye. Samles for eksempel eksisterende CVer inn, er det ikke uvanlig at de inneholder særlige kategorier personopplysninger.

Resten av prinsippene i personvernforordningens kapittel 5 kunne også vært omtalt mer dekkende.

Integreringsloven § 42 åpner som nevnt i notatet for deling av opplysninger mellom organer, noe som kan være aktuelt også for opplysningene som kan behandles etter den foreslåtte hjemmelen. Det er noe uklart om § 42 kan anvendes for organene nevnt i lovforslaget, eller om dette kan legges til rette for i ettertid gjennom den foreslåtte forskriftshjemmelen.

Innspill til det integreringsfaglige

Med de midlertidige endringene i integreringsloven for personer som har fått oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 34, er det åpnet opp for at fordrevne fra Ukraina har rett, men ikke rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet. På grunn av denne endringen kan fordrevne fra Ukraina velge å gå rett ut i jobb, fremfor å delta i introduksjonsprogrammet. Dersom de på grunn av arbeid takker nei til tilbudet om introduksjonsprogram, har de fortsatt muligheten til å benytte seg av tilbudet på et senere tidspunkt.

Mange ukrainere har høy utdannelse og antakelsen har vært at de raskere enn andre flyktninger vil kunne få jobb i Norge. Tall fra NAVs statistikk viser at det ved utgangen av januar 2023, var 1 844 ukrainske flyktninger (ukrainske statsborgere innvandret etter 2021)

som har et arbeidsforhold i Norge. 63 prosent (1 169 ukrainere) hadde avtalt arbeidstid på minst 30 timer i uka.

Tilbakemeldingene direktoratet får, er at de fleste ukrainere som er i målgruppen for introduksjonsprogrammet, takker ja til deltakelse.

De høye ankomsttallene har ført til at en rekke tjenester i bosettingskommunene, vertskommunene for mottakene og i fylkeskommunen er under press. Ved fortsatt høye ankomster i 2023 vil det være behov for mer ressurser for å kunne tilby de tjenestene som fordrevne har behov for. Dersom ankomstene blir betydelig høyere enn planleggingstallene som nå legges til grunn, vil det være behov for å gjøre tiltak for å dekke behovet for tjenester.

Langt færre ukrainere enn først antatt snakker engelsk, så de fleste har behov for tolk i sitt møte med offentlige myndigheter. Mange ukrainere snakker både russisk og ukrainsk. Norge har få kvalifiserte ukrainske tolker og russiske tolker benyttes også der det er aktuelt.

Direktoratet erfarer at det ikke er tilstrekkelig kvalifiserte tolker for å dekke offentlige instansers behov i møte med fordrevne fra Ukraina. NAV benytter per nå en overvekt av ufaglærte tolker i møter med ukrainske flyktninger. Tospråklige ansatte kan i noen tilfeller være et godt alternativ til å benytte tolk i tjenesteyting til personer som ikke behersker norsk, men dette bør være avklart tydelig der det er aktuelt. Tospråklige assistenter som jobber sammen med annet ansvarlig personell er en metode som vi kjenner til at benyttes ved noen voksenopplæringer, også før ankomsten av fordrevne fra Ukraina. Dette kan gi et godt tilbud til de som deltar i kvalifiseringen og gi en god mulighet for sysselsetting for de som innehar disse assistentstillingene.

Dersom det oppstår et stort og økende behov for ulike omsorgstjenester og kvalifiseringstilbud knyttet til ankomster av fordrevne fra Ukraina, vurderer vi at bruk av de fordrevnes kompetanse, både innen fag og språk, kan være nødvendig og fordelaktig på flere måter.

På bakgrunn av dette tenker vi det er et godt grep å legge til rette for at fordrevne som selv ønsker det og har relevant kompetanse, kan mobiliseres til jobber hvor de kan bistå andre fordrevne. Vår vurdering er at personer som ønsker å gå rett ut i jobb, som snakker ukrainsk, kjenner kulturen, som selv har flyktet fra krigen og som har relevant kompetanse, vil kunne bidra positivt i tjenestetilbudet til andre fordrevne.

Med hilsen

Haakon Hertzberg
avdelingsdirektør
Styringsseksjonen

Ane-Louise Svele
seniorrådgiver
Styringsseksjonen

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur